

ilyen például a *Különös házasság* elemzése, melyben Eisemann arra figyelmeztet, hogy az eklektikus, inkább széttartó elemek egységbe kényszerítése nem indokolja a regény korábban elfogadott helyét az életmű egészében.

A kisonográfia műfaji megkötésénél fogva rövid terjedelmű. Ennek ellenére a szerző bravúros szerkesztési technikájával, mind világ- és magyar irodalmi utalások, párhuzamok sorával, mind a Mikszáth-életmű egységes látására utaló kijelentésekkel, egyúttal az elméleti tézisek világos megfogalmazásával teszi telítetté, sokat mondóvá elemzéseit.

A Mikszáth-szakirodalom e legújabb kötetében olvasható értelmezések radikális szemléletváltását következetesen érvényesítve, e prózának csak a posztmodernben felfedezhető, ott teremtődő, eddig egyáltalán nem említett sajátosságait tárja fel Eisemann György. Az életmű ezáltal újra megelevenedik az olvasó számára, és az újrafelfedezés örömet nyújtja. (*Korona Kiadó*, 1998)

NÓGRÁDI CECÍLIA

JACEK BACZAK: EGY ÉJSZAKAI ÜGYELETES FELJEGYZÉSEI

Különös utazásra hív minket a lengyel származású, idén 32 éves Jacek Baczak, akinek irodalmi szenzációt jelentő művét a Vigilia olvasói élvezhették először Magyarországon Éles Márta szakavatott fordításában.

A kisregény tere: olyan intézet, ahová öreg, magatehetetlen emberek vonulnak el utolsó előtti útjukra. A kórházi elfekvő fiatal ügyeletes (takarító és borbély) szemszögéből látunk rá e lét és nemlét határán imbolygó, már-már nemtelenné vált alakokra. Ez a nézőpont a kiszáradt, görnyedt testek szépségére irányítja figyelmünket, a viszolygás és rémület helyett a „tehetetlenség és telítettség szépségének” felfedezését kínálja.

Az utazás ideje éjszaka, melyben minden átértékelődik, a bizonyosság semmivé foszlik, s ebben a — kissé hipnotikus — állapotban megnyílik az út a mélységek felé, felvillan a lehetőség az élet mélyebb összefüggéseinek megértésére. Gondolattöredékeket, benyomásokat, képeket, a befelé figyelés koncentrátumait rögzíti a megfigyelő (ügyeletes) a negyven rövid fejezetben, negyven éjszaka kimerítve, megvilágosodásszerű pillanatát.

A szerző a halál előszobájában várakozók iránti végtelen alázat álláspontját képviseli, és szentté magasztosítja a mindenüktől, még önmaguktól is megfosztott, tehetetlen testeiket. (*JAK — Jelenkor Kiadó*, 1998)

NAGY ANIKÓ

MURE-ÉVKÖNYV

A Magyar Újságírók Romániai Egyesülete (MURE) harmadik évkönyve jelent meg 1999-es dátummal Marosvásárhelyen Ágoston Hugó és Ambrus Attila gondozásában. Az egyesület a történelmi fordulatot hozó 1990-es esztendőben alakult meg, midőn az erdélyi magyarság végre hozzáláthatott saját „civil-társadalmi” intézményeinek létrehozásához. A romániai magyar újságírószervezet azóta „felnőttkorba” került, eddigi három elnöke: Hecser Zoltán, Kántor Lajos és Ágoston Hugó arra törekedett, hogy a magyar sajtó munkatársainak hatékony érdekvédelmi és szakmai szervezetét építse fel, és nem rajtuk múlt, hogy a romániai politikai és gazdasági viszonyok közepette a magyar sajtó helyzete ma sem mondható kielégítőnek: a lapok mindennapi megjelenési gondokkal küszködnek, és a hírlapírók olykor szánalmasan alacsony bérért végzik nemzeti-nemzetiségi tekintetben nélkülözhetetlen munkájukat.

A romániai sajtó intézményei mára kiépültek, miként az évkönyvből is kitetszik, nyolcvannyalc újság, illetve folyóirat, ezen belül húsz egyházi jellegű lap jelenik meg, tizenöt televíziós és tizenegy rádiós szerkesztőség, stúdió szolgálja a romániai magyarság érdekeit. A lapok között vannak országosan (idehaza is) ismert sajtóorgánumok, mint amilyen a nagyváradi Bihari Napló, a kolozsvári Szabadság, a marosvásárhelyi Népujság, vagy a Bukarestben megjelenő Romániai Magyar Szó, és vannak természetesen szinte ismeretlen helyi lapok, például a Baróton kiadott Erdővidék, a Bánffyhungyadi Kalotaszeg vagy Nagyszalontán megjelenő Szalontai Napló. Az irodalmi, illetve kulturális folyóiratok között is szép számmal akadnak olyanok, amelyek az egész magyar nyelvterületen ismertek, például a bukaresti Hétre, a kolozsvári Korunkra és Helikonra, a marosvásárhelyi Látóra gondolok.

A MURE-évkönyv igen sok hasznos tudnivalót kínál azoknak, akiket érdekel a romániai magyar szellemi élet és közélet. Így például nemcsak a sajtóműhelyek regiszterét állítja össze, hanem a sajtómunkásokét is, ezek szerint Romániában félezer magyar újságíró fáradozik azon, hogy a lapok minél tartalmasabban szolgálják az ott élő magyarságot. Hasznosak az évkönyvnek az európai sajtóviszonyokat, sajtójogot, valamint a sajtóműfajokat ismertető közleményei is. Végül pedig az erdélyi magyar sajtó néhány klasszikus egyéniségét idézi fel a kötet, midőn olyan írók-újságírók egykori írásait válogatja egybe, mint Kővári László, Benedek Elek, Ady End-